SOFF
Säkerhets- och försvarsföretagen

YTTRANDE
KN2026/01835

Till Klimat- och näringslivsdepartementet:
kn.registrator@regeringskansliet.se
Med kopia till:
kn.nim.remisser@regeringskansliet.se

Yttrande om Europeiska kommissionens förslag till en förordning om innovation

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) tackar för möjligheten att yttra sig. SOFF är en branschförening för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. SOFF har idag 500 medlemsföretag som har verksamhet inom försvar, samhällssäkerhet och cybersäkerhet.

Sammanfattning

SOFF välkomnar förslagets ambition att stärka innovation och tillgång till finansiering i Europa. SOFF anser samtidigt att förenklingar för FoU-upphandling behöver få motsvarigheter inom försvarsområdet och att företagens möjligheter att kommersialisera resultaten måste värnas. Regeringen bör också verka för en tydlig väg från forskning och utveckling till införande och anskaffning samt villkor som värnar företagens immateriella rättigheter. Vidare bör säkerhetsskydd, sekretess och exportkontroll beaktas i förordningens utformning och tillämpning, samtidigt som europeisk förmåga och försörjningstrygghet stärks utan onödiga hinder för strategiska internationella samarbeten.

Tillämpningsområde och övergång till anskaffning

Artikel 2.3 undantar upphandling som omfattas av, eller är undantagen enligt, försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet 2009/81/EG från förordningens kapitel om FoU-upphandling. Regeringen bör verka för att även regelverket för försvars- och säkerhetsupphandling ger bättre förutsättningar för tidig marknadsdialog, stegvis utveckling och proportionerliga krav på deltagande. Detta bör tas om hand i översynen av direktivet, med bibehållna krav på säkerhetsskydd och sekretess.

SOFF anser att gränsdragningen mellan civil FoU-upphandling och försvars- och säkerhetsupphandling behöver tydliggöras för teknik med dubbla användningsområden. Civil FoU-upphandling bör kunna omfatta teknik med potential för militära tillämpningar när upphandlingen inte omfattas av undantaget i artikel 2.3. Kraven på säkerhetsskydd, sekretess och exportkontroll behöver samtidigt hanteras utifrån den aktuella upphandlingens förutsättningar.

SOFF välkomnar tidig marknadsdialog och funktionsbaserade krav enligt artiklarna 9, 10 och 18. Definitionerna i artikel 3 avgränsar FoU-upphandling från kommersiellt införande. För

utveckling som syftar till införande behöver beställaren tidigt planera ansvar, finansiering och väg till eventuell anskaffning. Deltagande i utvecklingen innebär inget löfte om en senare beställning.

SOFF välkomnar att artikel 17 föreskriver utvärdering utifrån bästa förhållandet mellan pris och kvalitet. Kriterierna bör fånga lösningens nytta för beställaren och kostnader över tid. Beroende på upphandlingens syfte kan detta omfatta innovationshöjd, funktion, säkerhet, systemintegration och försörjningstrygghet. Kriterierna ska vara tydliga och möjliga att följa upp.

Immateriella rättigheter och finansiering
SOFF stöder huvudregeln i artikel 19.2 att företagen behåller de immateriella rättigheterna till de resultat som de genererar inom uppdraget. Villkoren ska ge beställaren nödvändig användnings- och vidmakthållandefrihet med hänsyn till finansiering och riskfördelning. Befintlig teknik, kunskap och immateriella rättigheter som tillförs projektet ska skiljas från de resultat som tas fram inom uppdraget. Beställarens rättigheter bör i normalfallet avse projektresultaten. Tillgång till befintliga tillgångar som behövs för att använda resultaten bör regleras genom särskilt avtalade och ändamålsbegränsade nyttjanderätter.

Kostnadsfri tillgång enligt artikel 19.4 bör begränsas till vad som behövs för att använda, vidmakthålla och anpassa den upphandlade lösningen. Detta ska även gälla när nuvarande eller framtida leverantörer får tillgång till resultaten. Nyttjanderättens omfattning ska anges i upphandlingsdokumenten. Den kostnadsfria tillgången bör inte medge generell kommersiell användning eller automatiskt ge rätt till befintlig teknik och andra immateriella tillgångar utanför projektresultaten. Sekretess och skydd för företagshemligheter ska säkerställas när resultaten görs tillgängliga för andra leverantörer. Förutsättningarna för ingripanden enligt artikel 19.3 och 19.5–10 behöver vara tydliga, proportionerliga och förutsebara. Det bör preciseras vilka allmänintressen som kan motivera ingrepp i företagens rättigheter. Säkerhetsskydd, sekretess, exportkontroll och andra rättsliga hinder ska beaktas vid bedömningen av om resultat kan kommersialiseras. Förvärv av äganderätt enligt artikel 19.10 bör förutsätta att beställarens legitima behov inte kan tillgodoses genom mindre långtgående nyttjanderätter.

SOFF ser positivt på stödet till värdering och finansiering genom immateriella rättigheter i artiklarna 32–35. Frivillighet och skydd för företagshemligheter ska upprätthållas. Värderingen behöver beakta avtalade nyttjanderätter och begränsningar genom säkerhetsskydd och exportkontroll. Kostnaderna bör vara hanterbara även för små och medelstora företag (SMF).

Tillträde och internationella samarbeten
Proportionerliga kvalificeringskrav enligt artikel 15 bör underlätta för SMF och nya företag. Genomförandet bör stödja samarbete med etablerade försvarsföretag. Regeringen bör verka för att kraven på deltagande, var FoU får utföras och hur europeisk anknytning vägs in enligt artiklarna 11 och 17 stärker europeisk förmåga och försörjningstrygghet. Utformningen bör samtidigt ge utrymme för strategiska tekniksamarbeten med partner utanför EU och för

lösningar som behöver fungera tillsammans med allierades system, med respekt för internationella åtaganden och tillämpliga säkerhetskrav.

SOFF välkomnar säkerhetsbestämmelserna i artikel 28. Gemensam vägledning bör stödja bedömningen av risker i teknik, informationshantering och leverantörsled. Tillämpningen bör samordnas med nationella krav på säkerhetsskydd och undvika dubblerade kontrollkrav.

Yttrandet har beretts av föreningens medlemsgrupp för forskning- och teknikutveckling.

Stockholm den 15 oktober 2026.

För föreningen,

Robert Limmergård
Generalsekreterare